

شۆەنسىار ياللق جۇڭگومەن دوس قايرىانكىرلەر شىنجاڭغا كەلىپ ەكسكۇرسىادا، ساپاردا بولدى

”شېنجاڭ — تارتىمدىلىققا تولى جەر ەكەن“

□ انار بۇلت \ شىنجاڭ گازەتنىڭ تىلشىسى جىڭ جو

10 - ايدىڭ 16 - كۇنىنەن 20 - كۇ- نىنە دەيىن شۆەنسىار ياللىق جۇڭگومەن دوس قايرىانكىرلەردىڭ ەكسكۇرسىالاۋ، ساپارلاۋ ۇيىرمەسىندەگىلەر شىنجاڭدا ەكسكۇرسىادا، ساپاردا بولدى. 5 كۇندە ولار ۇرۇمچى قالاسىنا، قاشقار ايماعىنا، سانجى خۇيزۇ اۆتونوميالى وىلسىنا بارىپ ەكسكۇرسىالاپ، ساپارلاپ، ۇستىدە دە تەكسەرۇ ارقىلى شىنجاڭنىڭ قوعام تىنىشى تا جارسىمدى، ۇدىن ئاتۇ، ۇيلە- سىمدى، ەكونوميكا ورنىقىنى دامىعان، خالىق تۇرمىسى ۇزدىكىسىز جاقسارغان شىنا. يى جاغدايىن ۇز كۆزدەرىمەن كوردى.

شىنجاڭ خالىقارالىق ۇلكەن بازارى

مەن قاشقار بايىرىعى قالاسىندا

ەكسكۇرسىالاۋ، ساپارلاۋ ۇيرمەسى

شىنجاڭنىڭ قۇرغاق جەمسەتىرىن، دام-

دى تاغامدارىن، سونداي - اق قولونەر

بۇيىمدارىن اۋىز جاپياي ماقتادى. قىزمەت-

كەرلەردىڭ ئانىڭ جاساۋ ادىسى تۇرالى

تانىستىرۇىن تىڭداغاننان كەيىن، بەرىن

كوركەمونەر داشۆەسىنىڭ پروفەسسورى،

جۇڭگو ماسەلىسى مامانى بەاد شىايدەر

جاساۋ شېكىزىتاتارىن قىزىعا ەڭگەيىپ

كوردى ەارى ۇز قولمەن ئاندى جاساپ

كوردى. قاشقار بايىرىعى قالاسىنداى تە-

مىرشلىك بازارى مەن كۆل تۇبەك بازاء-

رىندا مۇشەلەر ەرەكشە اشەكەي بۇيمە-

دارعا ەپتىيە دە ايرىقشقا قىزىقتى .

قاشقار بايىرىعى قالاسىنىڭ “بايىرىعى

ۇلگىسىن بايىرىعى ۇلگىسى بويىنىشا جاساۋ”

پرىنسىپى بويىنىشا جاڭجالانىپ، ”ئېىر وتىبا-

سىنا ئېىر جويىا” ئىناسلى قولدىلانغاندىد-

مەن ۇمىسقانىنان كەيىن، ەكسكۇرسىالاۋ،

(باسى 1 - بەتتە)

ساۋدانى برىكىلىسىىزدەندىرۇ، قارىجىنى اينالمىعا سالۇ، خالىق تىلەگىن توعىستىرۇ سياقتى چاقتاردا ۇزدىكىسىز كۇش سالىپ، وزەكتى رايون قۇرىلىسىندا ئاقتى، قوماق-

تى تاپىستىارعا قول جەتكىزدى. كەزىندە-

گى كەرۇەن قوڭىراۋى سىڭمىرلاۋدان بۇ-

گىنگى كۇندە كەزەكشى پويەزدەر

جۇيتكىپ، ەسىكتى ايقارا اشىپ ەكىندەيى

ىلگەرلەگەن، ەرلىكپەن العا تارتقان

شىنجاڭ ”ئېىر بەلدەۋ، ئېىر جولىدىڭ“

امىمىعا قالاي سايكەسىكەندىگىنە، خالىق

تىلەگىنە قالاي قول جەتكىزگەندىگىنە،

خالىق تۇرمىسىنا قالاي تىيىمدىلىك جەت-

كىزگەندىگىنە، دۇنيە جۇزىنە قالاي

يىگىلك اكەلگەندىگىنە كۇا بولۇدا، ”ئېىر

بەلدەۋ، ئېىر جولىدىڭ“ قالاي كۇشتى

سەرىپەيدىلىك پەن تاسقىندانان ومىرشەڭ-

دىك كۇشىن ايگىلەگەندىگىن اغداۋتادا.

جاڭا داۋىردەگى خالىقارالىق ساۋادا-

نىڭ كەرۇەن قوڭىراۋىنىڭ ۇنى مەن

جەلكەنىنىڭ سامىمى ساپاردا غايىپ بولعا-

نى جوق، جاڭا داۋىردىڭ باياندى دام-

ەان جاسىل القابى، ماياگى ارماندى نۇر-

ھى 3 ورنىن پەلەدى .

اۋدان اۋماعىنداى زات اينالىمى ۇز-

دىكىسىز كەمەلدەندى، اۋىل - قىستاق

ەلكىروندى ساۋداسىنىڭ كولەمى تەزدەن

كەڭەيدى. 1 - ايدان 9 - ايعا دەيىن

شىنجاڭ اۋىل - قىستاقنارىنىڭ يىتەرەنتە-

گى بولشەك ساتلۇ سومامى 25 مىلليارد

245 مىلليون يۋان بولپ، سايكەس

مەزگىلدەگىدەن 32.%. 25 ارتىپ، بۇكىل

ەلدىڭ ورتاشا دەڭگەيىنە 9 پاينىز جوعا-

رى بولدى. اۋىل - قىستاقنىڭ يىتەرەنتە-

لاندىردى، جاڭا داۋىردىڭ ساۋادا داڭمە-

لى، ايدالداماسى جاڭا ارتۇدىڭ قوزغاۋشى

كۇشىن تاسقىنداتتى، جاڭا داۋىردەگى

جىبەك جولىنىڭ سىپىفونيياسى جاراسىمدى،

ئاتۇ - ئاتتى قاتار ۇومىر ۇمۇرۇدىڭ اۋە-

نىن شىعاناداتى، ”ئېىر بەلدەۋ، ئېىر

جولىدى“ بىرگە قۇرۇ قارىنىشاپ دامىعان

العاشقى 10 جىلدى باسىپ ۇتتى، قازىر

ءال تولسىپ كەمەلىنە كەلگەن شاعى،

اسقاق جىگەرەمەن ۇدەرە العا تارتىپ، كە-

لەسى التىن 10 جىلمعا ۇمتىلىس جاساۋدا.

داۋىر تولقىنى وركەشتەنە العا جوغكە-

لسپ، شىنجاڭنىڭ جاڭا دامۇ ارانسىنا

قىزمەت وتەۇ جانە توسىمۇ بارىسىندا

”اتويشى“ بولۇداي جاۋاپكەرىشلىك ارقا-

لاۋىن ايگىلەۋىنە، ”اتويشى“ ۇلەسىن

قوسۇنشا شەكىسىز كەڭ ساحنا ازىرلەدى .

سىرتقا ەسىلك اشۇدىڭ جاقسى

”اتويشىسى“ بولۇ ۇشىن، ئېىىز

شىنجاڭنىڭ مەملەكەتنىڭ جالىي جاغدايند-

دامى ستراتەگىيالىق ورنىن مىقتى يگەرىپ،

اناغۇرلىم بىرىقتى سىرتقا ەسىلك اشۇ سىترا-

تەگىياسىن اتقارىپ، شىنجاڭنىڭ ەرەكشە

وڭىرلىك ورنىن، ساياسات، بايلىق سياقتى

گى بولشەك ساتلۇ قۇرىلمىنىدا اۋىل -

قىستاقنىڭ ئاقتى زات ۇمۇرنىڭ يىتەرەنت-

تەگى بولشەك ساتلۇ سومامى 13 مىلليارد

52 مىلليون يۋان بولپ، اۋىل - قىستاق-

تىڭ يىتەرەنتتەگى بولشەك ساتلۇ سوما-

سىنداى ۇستاعان سالىستىرمامى 7.%. 51كە

جەتتى؛ اۋىل - قىستاقنىڭ قىزمەت وتەۇ

ۇمۇرنىڭ يىتەرەنتتەگى بولشەك ساتلۇ

سومامى 12 مىلليارد 193 مىلليون يۋان

بولپ، اۋىل - قىستاقنىڭ يىتەرەنتتەگى

بولشەك ساتلۇ سومامسىنداى ۇستاعان

سالىستىرمامى 3%. 48كە جەتتى .

”سىغىرلى ساۋدا اۋىل شارۋاشلىغىن

كوركەيتۇ، “تىكە تاراتۇ ارقىلى اۋىل

شارۋاشلىغىنا دەم بەرۇ” شىنجاڭنىڭ

اۋىل شارۋاشلىق وىنمەدرەنىڭ بازارعا

شىعارىلۇ قارىقىنىنىڭ تەزدەۋىنە كۇش

ۇستەپ، اۋىل شارۋاشلىق وىنمەدرى

ەلەكتىروندى ساۋداسىنىڭ كولەمى ۇزدىك-

سىز ۇلعايدى. 1 - ايدان 9 - ايعا دەيىن

شىنجاڭنىڭ اۋىل شارۋاشلىق وىنمەدرد-

شىنجاڭ جونىدەگى ئاقىرىپىتاردى تىلگە

الغاندا، كويىندە اتالەشى ”شىنجاڭدىاى

از ۇلتىتارعا، اسىرەسە، ۇيغۇر ۇلتىنا قىسىم

جاسالدى“ دەگەن مازمۇندار ايتىلاتىن؛

شىنجاڭدىاى ەاز ۇلت بۇقاراسىمەن جا-

قىننان اڭگەملەسكەننىەن كەيىن، بۇل ارا-

دامى خالىقنىڭ قوناعۋار ەكەندىگىن، ما-

دەنيەتنىنىڭ باي مازمۇندى، اۋان تۇرلىد-

لمىگىن، ۇكىمەتنىڭ ەاز ۇلت خالىقنىڭ داە-

ۇنا كومهكتەسۇ جاعىندا بار كۇشىن سارقا

جۇسماغاندىغىن، بارلىغىنىڭ باتىسى مەيدا-

لارنىىڭ ايتقاندىارمەن مۇلدە ۇقسامايىتىد-

دىغىن سەزىنىدىم.

ەكسكۇرسىالاۋ، ساپارلاۋ ۇيرمەسىندەگە-

مىلەر شىنجاڭنىڭ قاتىستى چاقتارىمەن اغ-

گىمە ەماجىلىسىن وتكىزدى. ماجىلىستە

شىنجاڭ ۇيغۇر اۋتونوميالى رايوندىق

خالىق ۇكىمەتنىڭ اقيارات مالىيەدەمەشە-

سى شۇي گۇيشياڭ شىنجاڭنىڭ نەگىزگى

جاغدايىن تانىستىردى. ول بىلاي دەدى:

بۇگىنگى شىنجاڭنىڭ قوعامدىق كەلەلى

جاغدايى ۇزدىكىسىز ورنىقىتىلىققا قاراي

چاقساردى، ەكونوميكاسى جوعارى ساپا-

لى دامۇدى جۇزەگە اسردى، خالىق تۇرمە-

سى كورنەكتى چاقساردى، ۇلتىتار نىتىمىعاى

بارغان سايىن بەكەمدەلە ۇتۇستى، ۇدىن

سالاسى ئاتۇ دا ۇيلەسىمدى، ەاز ۇلت بۇقارا-

كوردىم“. تۇڭغىشى رەت شىنجاڭغا

كەلگەن شۆەنسىاريلىڭ دەرىسە مەدياسى

«جاڭا سولتۇسىتك» جۇرنالىنىڭ باس

رەداكتورى ئاتالىبە بەنەللى بۇل ارانىى

ەرەكشە ۇناتىپ قالدى. ول مىنانى ئېىل-

دىردى: بۇدان بۇرىن باتىس مەديالارى

باسمىدىقتارىن جەدەل جارىققا شىعارىپ،

تۇڭىرەكتەگى مەملەكتەتىرەمەن، اسىرەسە،

ورتا ازىدادى 5 ملەپن ئاقتى سەلبەستىك-

تى تەرەڭدەنىپ، تۇڭىرەكتەگى ولكەلەر-

مەن جانە شىنجاڭغا كومەك كورسەتكەن

ولكە، قالالارمەن سەلبەستىكتى، اۋىس -

كۇيىستى كۇشەيتىپ، بۇكىل ەلدىڭ ئېىر

تۇتاس ۇلكەن بازارمەن تەرەڭ توعە-

سىپ، ”ئېىر پورت، ەكى رايون، بەس

ۇلكەن ورتالىق، شەكارا وتكەل ەكونومىە-

كالىق بەلدەۋى“ قۇرىلىسىندا جاڭا ئابىس-

تارعا قول جەتكىىزۇدى ىلگەرلەتپ،

جان - جاقىتلى نىشكە، سىرتقا ەسىلك اشۇ

ارانىسن جەدەل قۇرۇنمىز كەرەك. كوز

الدا، اسىرەسە، جۇڭگو - ورتا ازىيا

باسشىلار ەماجىلىسى مەن وسى رەتكى

جوعارى دارەجەلىلەر تالىقى مىنىىرىنىڭ

”ئېىر بەلدەۋ، ئېىر جولىدى“ جوعارى

ساپالى بىرگە قۇرۇدى قولدايتىن 8 ئۇر-

لى ارەكەتىن ويداعىداى تىياناقتاندىرىپ،

ەكونوميكا - ساۋدا سەلبەستىگىن تەرەڭ-

دەتەپ، ۇلاستىرۇ - تۇتاستىرۇدى كۇشەيد-

تىپ، گۇمايتىتارلىق اۋىس - كۇيىستى كۇ-

نىڭ يىتەرەنتتەگى بولشەك ساتلۇ سومامى

سى 13 مىلليارد 941 مىلليون يۋان بولپ،

سايكەس مەزكىلدەگىدەن 45%. 17

ارتتى. اۋىل شارۋاشلىق وىنمەدرەنىڭ

يىتەرەنتتەگى بولشەك ساتلۇ سومامسىندا

جەمىس - جىدەك، قاتتى قابىقتى جەمىس-

تەر، مال، ۇي قۇستارىنىڭ ساتلۇ سومامى

سى جەگە - جەگە 7 مىلليارد 917 مىلليون

يۋان، ئېىر مىلليارد 665 مىلليون يۋان،

961 مىلليون يۋان بولدى. اۋىل شارۋاش-

لىق وىنمەدرى ارانسىندا شىلاننىڭ، چاڭقەا-

تىڭ، مەيىزدىڭ يىتەرەنتتەگى بېينەسى ئېىر-

شاما جاقسى بولدى .

ەلەكتىروندى ساۋدا جەرگىلىكتى

ورنىنداى جۇمىسقا ورنالاسۇدى جەبەدى،

يىتەرەنت ساۋداماسى جانە جۇمىسقا ورنالا-

ساتىن ادامدار ۇزدىكىسىز ارتتى. 9 -

ايدىڭ سومىگنا دەيىن شىنجاڭنىڭ يىتەر-

ەنتتەگى ساۋداگەرى 260 مىڭ 800كە

جەتپ، 6 - ايدىڭ سۇڭمەن سالىستىر-

غاندا جاڭادان 6753 ساۋداگەر ارتىپ، جا-

(باسى 1 - بەتتە)

”ئوراعا شى جىيىنڭنىڭ ارقاۋ

مىسوزى ”ئېىر بەلدەۋ، ئېىر جولىدى“

بىرگە قۇرۇ ۇشىن كەلەسى التىن 10

جىلدىڭ ’چول كارتاسىن‘ كەسىكىندەپ

بەردى“. قاشقار ايماقتىق اكىمشىلىك مە-

كەمەسى پارتىيا باسشىلىق گرۇپپاسىنىڭ

مۇشەسى، قاشقار ەكونوميكالىق اشۇ را-

يونى پارتىيا قىزمەتى كومىتەتىنىڭ شۇجىي

چۇي لىياندۇڭ مىنالاردى ئېىلدىردى:

قاشقار ەكونوميكالىق اشۇ رايونى جىبەك

جولى رۇخىن ۇزدىكىسىز اسماقتانتىپ،

”كاسپى سالاسى ارقىلى رايوندى ەڭسە-

لەندىرۇدى، مىسك اشۇ ارقىلى جەتەكتەشۇ-

دى، عىلىم - تەخنىكا ارقىلى كاسپيورنىدى

قۇدرەتتەندىرۇدى، چاڭخالىق اشۇ ارقىلى

دەم بەرۇدى“ ارقاۋ ەتە وتىرىپ، كاسپى

سالاسىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتۇ، ئىرى

نىسانداردى ەنگىزىپ، قۇاتتى كاسپيورند-

ئاداردى باۇراپ، كاسپى سالاسى مەن

قالانى توعىستىرۇ، سىرتقا ەسىلك اشۇ، جا-

ڭخالىق اشۇ ارقىلى دەم بەرۇ قاتارلىلاردى